

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Solvuntur objectiones circa motivum Incarnatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

At ubi venit plenitudo temporis misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus: primæ ad Timotheum 1. *Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus JESVS venit in hunc mundum peccatores salvos facere.* & in Symbolo Nicæno habetur: *Propter nos homines & propter nostram salutem descendit de cælis &c.* Concilia item Nicænum primum & Toletanum sextum expressè referunt causam adventus Christi in lapsum primorum parentum, quod & faciunt Patros omnes supra relati: solum Rupertus libro tertio de gloria & honore filii hominis, est contrariæ opinionis.

In Symbolo Nicæno expressè habetur Christum ad humani generis redemptionem de cælo descendisse.

III. Hinc ergo constat motivum Incarnationis (etiam quoad substantiam) de facto fuisse redemptionem hominum, cum in Scripturis simpliciter dicatur illius causâ, & quasi per antonomasiam, & consequenter necessariò dicendum fuisse conditionem: ex vi præsentis decreti ad illam requisitam: mirum enim est, si alia fuisset principalis ratio motiva Dei in hoc opere, nullam vel exiguam valdè factam illius fuisse mentionem in Scripturis, hanc verò toties, tamque expressis verbis significari, si vera ratio motiva non fuisset, sed sola illius circumstantia, nempe passibilitas, ut volunt adversarii, quem tamen sensum verba Scripturæ non ferunt, cum dicatur Deus ob salutem hominum non solum passibilis venisse, sed absolutè. Sicut si quis in regionem aliquam proficisci statuisset, deinde intelligens velle esse latronibus infestam, arma sumeret, certè hic ob latrones non posset absolutè dici in regionem illam ivisse, sed arma solum sumpsisse. Et hoc præcipuum est hujus sententiæ fundamentum.

Res hæc exéplô ab humanis de sumptu ultèriùs declaratur.

IV. Secundò probatur: In hoc enim majorem ostendit erga nos amorem Deus, quod propter nos & nostram salutem naturam nostram assumpserit, quàm quòd solum novam aliquam in gratiam nostræ circumstantiam adjecerit, aliàs venturus, vel ob gloriam suam, vel completam perfectionem Universi, ut volunt adversarii, cum hic & substantiam & circumstantiam nostræ causâ velit. Deinde dignior hæc est via præfiniendi hoc mysterium, magisque illud exultat, dum supra omnem ordinem Universi ponitur, quàm si dicatur debitum Universo fuisse. Tandem (verba sunt Sancti Bernardi) *Plus ascendit amorem divinum in nobis, plus enim excitat devotionem animæ fidelis, quòd Deus sit incarnatus ad delenda scelera nostra, quàm propter consummanda opera sua: hæc ille.*

Dignior est hæc mysterium incarnationis præfiniendi via.

V. Imò, licet cum Suarez ponatur duplex motivum totale adventus Christi, nempe & gloria ipsius, & nostra salus, non esset ostensio tam singularis amoris, qui tamen in Scripturis ob hoc mysterium deprædicatur, si aliàs venturus salutem nostram, ut causam tantum secundariam adventus adjunxisset, cum jam videatur ex vi primi motivi devicta quasi difficultas hujus negotii.

VI. Et si ulterius fingamus, non fuisse hæc motiva subordinata, sed æqualia, non tamen ita peculiari ratione ostendetur in eo casu amor Dei, & benevolentia erga nos, nec esset tam singulare beneficium, ac si solum propter nos carnem assumpisset: sicut enim idem beneficium in duos vel plures collatum, non est tantum in ratione beneficii, nec ostendit tam singularem affectum conferentis, atque si in unum solum conferretur; ita nec tantum ostendit amorem, si aliunde quis

facturus aliquid, faciat etiam in gratiam alterius, ac si tantum in gratiam illius fecisset.

Ad argumenta posita responderet Suarez, & ait primum decretum terminatum ad Incarnationem non quomodocumque, sed optimo modo exequendam, optimus autem modus erat, ut fieret ob redemptionem hominum; posito ergo decreto de Incarnatione, & scientiâ conditionatâ, lapsus hominis si in iis circumstantiis poneretur, voluit Deus Christum venire, ut hominem redimeret. Dicit verò non fuisse decretam Incarnationem tanquam medium ad auferendum peccatum, sed Incarnationem optimo modo faciendam fuisse finem peccati, & hujus permissionem medium necessarium ad illam hoc modo exequendam, ex eo enim quod voluit Christum ut redemptorem, permisit peccatum, quod suo adventu tolleretur, & hoc modo, inquit, salvantur locutiones Patrum supra posita.

VII.

Respondeat Suarez primum decretum terminatum fuisse ad Incarnationem optimo modo exequendam.

Sed contra primò: Jam enim conceditur quod intendimus, non venturum fuisset Christum, nisi peccatum fuisset commissum, cum alioqui venire non potuisset redemptor. Contra secundò: Patres non solum dicunt non venturum Christum, nisi homo peccasset, sed ulterius aiunt hoc fuisse motivum antecedens, & decretam fuisse Incarnationem ex amore nostræ salutis, ac propterea venisse Christum. Sic in particulari loquitur Sanctus Augustinus: *Magnus, inquit, de calo venit medicus, quia magnus in terrâ jacebat ægyrius.* Cum tamen Suarez dicat non venisse ideo medicum, quia erant morbi, sed ideo fuisse morbos, ut veniret medicus, & hos fuisse quasi medium ad illius adventum. Contra tertio: Hoc enim non extollit, sed minuit potius Charitatem Dei toties in Scripturâ occasione hujus mysterii commendatam, Charitas namque summa est, ubi sunt morbi, in eorum remediùm mittere medicum, ac velle morbos ut medicus occasionem habeat ostendendi suam peritiam, sanè exigua videtur Charitas.

VIII.

Hæc responsio enaccedere videtur Christum venisse ob peccatum.

Contra quartò: Nam ut optimè Vasquez hic, disp. II. cap. 4. si antecedentor ad prævisionem peccati prædefinitus fuerit efficacior Christus ut redemptor, seu medicus, ergo ex vi hujus voluntatis debebat Deus velle, ut Christus redimeret & curaret, ergo etiam debebat velle ut esset materia redemptionis & curationis, ergo indirectè saltem & implicite velle peccata, cum necessaria sint ad hunc finem, & si non fuisset Adam peccaturus in his circumstantiis, ut fieri potuit, tenebatur Deus ex vi prioris voluntatis ponere ipsum in aliis & aliis circumstantiis, donec tandem peccaret, quod absolum planè videtur à divinâ bonitate, esset enim aliquo modo velle mortem peccatoris, quod Deus affirmat se nolle. Si autem dicatur in illo priori signo solum velle eum ut redemptorem conditionatè, seu casu quòd sint futura peccata, ergo non fuit absolutè præfinitus Christus ut redemptor, nec ut talis venisset ex vi illius decreti.

IX.

Ex prædictâ etiam solutione sequi videtur Deum debuisse indirectè velle peccata.

SECTIO TERTIA.

Solvuntur objectiones circa motivum Incarnationis.

OBJECTUR primò: Ad infinitam Dei virtutem & omnipotentiam ostendendam spectat, ut se per infinitum aliquem effectum univërso

I. Ad infinitam Dei virtutem univërso

TOM. II.

autem & potentiam ostendendam non fuit necessaria incarnatio.

Univerſo manifeſtet, ergo hoc nomine quantumvis homo non peccaſſet, Perſona aliqua divina naturam creatam aſſumere debuiffet, nullum enim aliud præter hoc opus eſt infinitum. Reſpondetur cum Sancto Thoma hic, quaſt. 1. art. 2. divinæ virtutis infinitatem ex ipſo modo res ex nihilo producendi perfectiſſimè elucere, unde ad hunc finem nullo modo neceſſaria erat Incarnatio.

II.

Obiicit Verba illa: Dominus poſſedit me, &c.

Obiicitur ſecundò: Verba illa, Proverbiorum octavo: *Dominus poſſedit me in initio viarum ſuarum antequam quidquam faceret*, quem locum de Verbo incarnato communiter intelligunt Patres, ergo prædeſtinatus eſt Chriſtus ante alias res omnes. Reſpondetur cum Vaſquez, diſp. 10. cap. 10. Patres quando aiunt hunc locum intelligendum de Verbo incarnato, non ſequi interpretationem vulgatam, ſed Septuaginta, quæ ſic habet: *Dominus creavit me initium viarum ſuarum*, pro iis autem verbis, *antequam quidquam faceret*, habent Septuaginta in opera ſua, ſeu ad opera ſua, quem proinde locum ſic acceptum non de Verbo ſecundùm ſe, ſed in humanâ carne intelligunt Patres diſputantes contra Arianos, ne videatur Verbum dici creatura.

Ex diverſa lectione oſtenditur verba illa nihil facere pro Incarnatione Verbi independentem à peccato.

III.

Varia referuntur interpretationes, quas Sancti Patres prædiſtis Verbis adhibent.

Sanctus ergo Hilarius, & Sanctus Auguſtinus ſequentes lectionem Septuaginta, ſic locum hunc intelligunt, ut Chriſtus creatus ſeu factus à Deo fuerit initium viarum ſecundùm humanitatem, id eſt, ut eſſet via & iter Eccleſiæ ad cæleſtem patriam, juxta illud Joannis 14. *Ego ſum via, veritas, & vita*, & creatus dicitur ad opera, id eſt, ut opera Dei redimeret, & ad regnum cælorum perduceret: hæc illi. Ad quem etiam ſenſum eadem verba explicat Sanctus Athanaſius Sermone tertio contra Arianos: *Dominus, inquit, creavit me initium viarum ſuarum, id eſt inter homines me creando conſtituit pro hominum ſalute, antequam terra fieret*, temporaliter ſcilicet, non præſiniretur ab æterno, ſi ſermo ſit de Verbo incarnato. Si verò ſequamur lectionem vulgatam, dicere poſſumus ſermonem ibi eſſe nec de Sapientiâ incarnatâ, nec etiam de ſecundâ Perſonâ Trinitatis, ſed de ſapientiâ ſecundùm ſe, & ſignificari eam ſemper cum Deo fuiſſe antequam quidquam faceret, quod etiam non incongruè intelligi poteſt de ipſâ ſecundâ Perſonâ ſecundùm ſe. Adverſarii verò ab unâ lectione tranſugunt ad aliam, ſi tamen uni ſtent, ut debent, argumentum nullam habet vim.

Peculiaris illorum verborum explicatio S. Athanaſii.

IV.

Dicit etiam jure poteſt Chriſtus initium viarum Dei, id eſt ordinis dignitatis.

Alio etiam modo explicari poſſunt verba illa, *creavit me initium viarum ſuarum*, non initium ordine cauſalitatis, ſed dignitatis, ſi ſermo ſit de Chriſto, quo ſenſu capiuntur illa verba Jacobi primo, *ut ſimus initium aliquid creatura ejus*, id eſt inter creaturas ejus principatum teneamus, ſicut Job 40. de Behemoth dicitur: *Ipe eſt principium viarum Dei*, id eſt ipſe magnitudine corporis cæteris beſtiis antecellit.

V.

Chriſtus fuit dignitate primogenitus omnis creatura.

Obiicitur tertio illud Eceleſiaſtici 24. *Ego ex ore altiſſimi prodivi primogenita ante omnem creaturam*: & ad Colofenſes 1. vocatur Chriſtus *primogenitus omnis creatura*. Reſpondetur eſſe primogenitum dignitate, juxta illud Exodi 4. *Filius meus primogenitus Iſrael*. Multi tamen hæc intelligunt de Chriſto ſecundùm divinitatem, eo quòd genitus ſit ab æterno ante omnem creaturam. Quædam verò ex iis, quæ addit Sanctus Paulus hoc loco intelliguntur de Chriſto ſecundùm divinitatem ut in ipſo, id eſt per ipſum condita ſunt univerſa, &c. quædam ſecundùm hu-

manitatem, ut quod ſequitur *primogenitus ex mortuis*, &c. Illud autem primæ ad Corinthios 3. *Omnia veſtra ſunt, vos autem Chriſti, Chriſtus autem Dei*, non eſt intelligendum de creatione, ſed quod tanquam ſervi emptitii fumus Chriſti, cui proinde totam vitam noſtram & actiones tanquam Domino conſecrare debemus: alioqui, ſi ſolum ad gloriam Dei Chriſtus fuiſſet creatus, veniſſet, licet mundus non fuiſſet omnino condendus. Secundò ad hoc dici poteſt, omnia ordinata eſſe ad gloriam Chriſti, non ex primariâ intentione, & antecedenter, ſed conſequenter, præſinivit enim Deus Chriſtum in remedium peccati præviſi, deinde in poſteriori ſigno videns filio ſuo ob dignitatem & merita omnem gloriam eſſe debitam, decrevit omnia in illius gloriam ordinare.

Obiicitur quartò Sanctus Irenæus, qui lib. 3. cap. 3. ait: *Cum præxiſſet ſalvans, oportebat quòd & ſalvaretur fieri, ut non vacuum ſit ſilvans*, ergo juxta Sanctum Irenæum voluit ſiſt Chriſtus ante alios homines. Sed contra: Hoc enim teſtimonium æquè urget adverſarios, cum Irenæus dicere videatur, non ſolum voluit eſſe Chriſtum ante alios homines, ſed etiam volitum fuiſſe ſalvatorem, & conſequenter paſſibilem, quòd ipſi negant. Reſpondetur itaque, intelligendum eſſe S. Irenæum, vel de Chriſto ut Deo & Salvatore in actu primo, ſeu antecedenter ad decretum de Incarnatione, vel de præxiſtentiâ durationis decreti de Salvatore ad ejuſdem executionem, quòd proinde exigebat, ut fieret in tempore, quòd ſalvaretur, ne vacuum foret, & fruſtra exiſteret Salvator.

Aliæ etiam afferuntur Patrum auctoritates, quæ vel loquuntur de Chriſto ut Deo, vel comparando ipſum ut in præſcientiâ ad peccatum, & certum eſt hoc modo poſteriori fuiſſe peccatum, non tamen ſi ambo conſiderentur ut in præſcientiâ, ſicque quando S. Cyrillus lib. 5. theſauri c. 8. & alii dicunt Deum præfundariſſe Chriſtum ante nos, ut benedictio maledictionem præcederet, intelligunt Deum præparariſſe Chriſtum redemptorem ab æterno, antequam nos eſſemus miſeri in tempore, non antequam eſſemus miſeri in præſcientiâ Dei.

Obiicitur quintò: Ergo hoc myſterium non eſt primariæ Dei intentionis, ſed occaſionatum ſolum, & inferiori modo volitum, quàm alia multa in Univerſo. Reſpondetur, concedendo totum, ut probant Scripturæ, & Patrum teſtimonia ſupra poſita. Imò videtur ſpectare ad excellentiam hujus myſterii, ut non ordinetur ad perficiendum Univerſum, ſed eùm infinitis gradibus res creatas ſuperet, dignius eſt ut his omnibus ſit indebitum. Dices, ergo fuit volitum per accidens. Diſtinguo: Si per accidens intelligatur contingenter, concedo; ſi caſu, ſeu non ex perfectiſſimâ ſcientiâ, nego. Dices ſecundò: Perfectius non poteſt ordinari ad imperfectius, ergo nec Incarnatio ordinari ad ſalutem hominum. Diſtinguo antecedens: Non poteſt ordinari intrinſecè, tranſeat, licet hoc etiam ſubinde ſit falſum, eùm Sol ordinetur ad metalla, potentia ad actus, &c. extrinſecè nego; Incarnatio autem extrinſecè ſolum refertur à Deo ad redemptionem hominum, ſicut etiam homines prudenter ordinare poſſunt actum Charitatis ad temperantiam, vel patientiam obtinendam. Unde falſum eſt quòd ait Faber, eum, qui ordinatè vult, debere priùs velle ea, quæ ſunt dignitate propinquiora.

Quædam intelliguntur hæc verba: Omnia veſtra ſunt, vos autem Chriſti, Chriſtus autem Dei.

Dicit S. Irenæus aliter Chriſtū ante alios homines fuiſſe volitum.

Alia quædam tamen locutione quo pater ſimul genit.

VIII. Dicit: Ergo Incarnatio Verbi fuit tantum voluntatis ſecundariæ.

Reſp. Scriptura & Patrum dicta, qua ſupra retulimus hoc videtur aſſerere.

Quod eſt perfectius priùs extrinſecè ordinari ad imperfectius.

propinqua fini, nempe Deo, sed solum propinqua causalitate, seu in ratione mediū & finis, Christi autem Incarnatio in ratione finis non fuit magis propinqua Deo, cum volita fuerit ob salutem nostram, licet tandem omnia referrentur ad Deum: & hoc argumentum probaret, nec operationes Christi passibilis posse ad hoc opus referri.

IX. Objicitur sextò: Ergo Christus non fuit prædestinatus modo tam nobili, quam nos. Respondetur primò: Non multum id referre cum Scriptura affirmet ita factum esse. Secundò dico, fuisse præfinitum modo nobiliori, ita nimirum ut omnia tandem ad illius gloriam ordinarentur. Dices: Ergo plus amavit nos Deus, quam Christum, nam propter quod unumquodque tale & illud magis. Distinguo consequens, affectu quasi desiderii & amore antecedente transferat, hac enim ratione plus cupiuit salutem nostram, quam existentiam humanitatis Christi: amore tamen complacentiæ infinites plus amat Deus Christum, quam res omnes creatas.

SECTIO QUARTA.

Alia objectiones circa motivum Incarnationis.

I. **O**BJICITUR septimò, Sanctum Augustinum libro primo de Nuptiis cap. 21. asserere, etiamsi primus parens non cecidisset, futurum nihilominus in mundo fuisse Sacramentum matrimonii. hoc autem, ut ait Apostolus ad Ephesios 5. est in Christo & Ecclesiâ, ergo Incarnationis mysterium non dependebat à lapsu Adami, sed fuisset juxta Sanctum Augustinum in statu nature integræ, ac proinde non est primò præfinitus Christus ob hominum salutem, seu ad humani generis reparationem. Respondetur: Quantumvis, ut ait S. Augustinus, Sacramentum matrimonii fuisset in statu innocentie, & verè gratiam contulisset, non tamen fuisset Incarnationis Christi significativum, ut modò est; Apostolus verò loquitur secundum præsentem rerum statum, in quo, ut ostensum est, propter nos & nostram salutem divinum Verbum naturam humanam assumpsit; unde Sacramentum matrimonii alio modo jam est significativum, quam tunc fuisset.

II. Objicitur octavò Concilium Tridentinum sessione sextâ, capite septimo, dicens: *Causa finalis nostra justificationis ac salutis est gloria Christi*, ergo non potest nostra salus esse causa finalis adventus Christi. Nego consequentiam: Nec enim dicit Concilium Christum esse causam finalem nostræ justificationis, sed gloriam Christi: in primo ergo signo post prævisum peccatum est decretum adventus Christi, in secundo nostra salus: in tertio accidentalis gloria Christi eidem ex salute nostrâ redundans.

III. Objicitur nonò: Ergo & potest Deus permittere peccatum ex amore erga Christum, & gloriam ipsius, quod tamen videtur aliquo modo velle peccata, ut inde eveniant bona, & contra superius dicta, esset enim velle saltem indirectè vulnera, ut medicus occasionem habeat peritiam suam ostendendi, & ut gloriam sibi ex eorum curatione comparet. Respondetur distinguendo consequens; Potuit Deus ex affectu er-

ga Christum positivè velle permissionem peccati, eligendo quasi illam ut medium utile ad gloriam, Christi. Nego consequentiam: Potuit ex affectu simplici, seu complacentiâ in Christo tanquam removente prohibens, permittere peccatum, concedo.

Quod ut melius percipiatur, consideremus Deum pro illo signo ex unâ parte videntem malitiam peccati conditionatè futuri, ex aliâ Christum & illius gloriam, malitia peccati ex se retardaret Deum, ne illud permitteret, jam verò minus retardat, cum videat se habere tale remedium in promptu, quod illud permissum delere possit, cum tanto bono hominum, & gloriâ Christi, ac Dei. Sic dicitur Deus ex affectu erga humilitatem ac pœnitentiam hominis, permittere in eo peccatum, non quòd hanc eligat ut medium ad pœnitentiam, sed quòd affectus erga humilitatem & pœnitentiam minuatur quasi vires peccati ad impediendam illius permissionem, præsertim cum aliunde habeat occasionem illud permittendi, ut nimirum indemnem servet hominis libertatem, ipsūque regat juxta naturæ suæ conditionem, unde cum hoc semper stat quòd ad actionem peccaminosam concurrat invitus.

Objicitur decimò: Christus fuit primus prædestinatus, & exemplar cæterorum, ergo prævisus fuit ante prævisionem peccati. Respondetur primò: Christum dignitate fuisse primum, id est, prædestinatum ad altiorem gratiam & gloriam, quam fuerunt cæteri omnes. Secundò dico, fuisse Christum prædestinatum ante prædestinationem aliorum, non tamen ante lapsum; prius ergo est prævisum peccatum, deinde præfinita Verbi Incarnatio, postea ex Christi meritis jam prævisis homines electi sunt ad gloriam.

Objicitur undecimò: Adamo in paradiso revelatum fuit hoc mysterium, ut colligitur ex illis ejus verbis Genesis secundo: *Hoc nunc os ex osibus meis*, &c. quæ verba referens Apostolus cap. 5. ad Ephesios, subjungit: *Sacramentum hoc magnum, ego autem dico in Christo & Ecclesiâ*, ex quo loco deducunt Patres, S. Hieronymus, S. Leo, & alii, habuisse Adamum notitiam hujus mysterii ante lapsum, ergo non erat posterior peccato, sic enim cognoscere debebat lapsum suum futurum.

Ad hoc responderi potest primò cum Rupertus in Genesim lib. 2. Molinâ primâ parte, q. 57. art. 5. d. 2. Lessio, Cominck, & aliis, Adamum non habuisse fidem explicitam hujus mysterii, sed tantum implicitam & confusam. Dicit ergo potest hoc solummodo tunc cognovisse Adamum mysterium Incarnationis, quatenus cognovit vinculum matrimonii, quod est conjunctio maris & femine, significare magnam conjunctionem Dei cum humano genere, ut fiant unus spiritus, sicut fuerunt illi una caro, utrum autem futurum erat hoc vinculum assumendo naturam nostram, an alio modo, nescivit Adamus: unde ait Apostolus in hunc locum, ego autem dico in Christo & Ecclesiâ, qui proinde dicit se interpretari verba Adami, non Adamum ipsum. Patres verò supra positi, ab omnibus sunt explicandi, alioqui sequeretur Adamum non solum cognovisse explicitè Incarnationem, sed passionem Christi, & redemptionem, ac lapsum suum, quod nullus concedit; Patres enim dicunt Adamum in illo raptu fuisse typum Christi dormientis in Cruce, & Ecclesiam fuisse formatam ex ejus latere,

IV.
Deus videndo Christum, & tale se habere remedium in promptu, minus retardat ut à permissione peccati.

V.
Christus fuit primò prædestinatus dignitate.

VI.
Dicit, Adamo in paradiso ante lapsum habuit mysterium hujus revelationem.

VII.
Resp. Adamum in paradiso implicitam tantum Incarnationis cognitionem habuisse, nempe in vinculo matrimonii.

Apostolus Adamum verba interpretatur.